

Poziv Fiskalnega sveta vladi v nastajanju: Zagotovite vzdržnost javnih financ

12. 7. 2018

Ugodna gospodarska in javnofinančna gibanja so se nadaljevala tudi v začetku leta 2018. Visoka rast javnofinančnih prihodkov in zmerno povečanje izdatkov sta se odrazila v presežku sektorja država v višini 0,6 % BDP. Medletna rast prihodkov (6,1 %) v prvem četrtletju je povezana z nadaljnjo rastjo gospodarske aktivnosti in ugodnimi razmerami na trgu dela. Rast izdatkov sektorja država ostaja zmerna (2,1 %). K rasti izdatkov največ prispevajo sredstva za zaposlene in socialni transferi, letos pa se v vseh blagajnah javnega financiranja občutno krepí rast izdatkov za vmesno potrošnjo. Večji so tudi izdatki za investicije, a bo njihova rast v celem letu verjetno nižja od načrtov in bo tudi glavni razlog za nižjo rast skupnih izdatkov od predvidene. Po oceni Fiskalnega sveta je skladno s temi podatki predvideni letni presežek iz Programa stabilnosti — dopolnitev 2018 (0,4 % BDP) dosegljiv. Pri tem naj bi se poslabšal strukturni saldo, kar pomeni ciklično ekspanzivno naravnano fiskalno politiko. To je glede na ciklično stanje gospodarstva neustrezno in pomeni zamujeno priložnost za trajnejše izboljšanje javnih financ. Več o tem v publikaciji Javnofinančna in makroekonomska gibanja.

Morebitna nadaljnja odstopanja od konsolidacije javnih financ se lahko izkažejo kot problematična tudi zaradi vedno večjih tveganj, zlasti iz tujine. Uresničitev prevladujočih negativnih tveganj lahko povzroči še občutnejšo upočasnitev gospodarske rasti od trenutno napovedane, s čemer se dodatno povečujejo kratkoročna in srednjeročna tveganja za javne finance. Zakonsko sprejete obveznosti, ki niso bile predvidene ob pripravi proračuna, so v juniju že povzročile začasno zadržanje izvrševanja državnega proračuna. Odstop vlade v marcu 2018 je preložil nekatere pomembne odločitve na prihodnje obdobje, potrebno bo tudi ustrezno omejiti javnofinančne posledice demografskih sprememb. Deležniki, ki sodelujejo pri oblikovanju bodoče vladne koalicije, morajo upoštevati, da vlado že v začetku njenega mandata čakajo številne odločitve, katerih horizont večinoma presega obdobje političnega cikla. Te odločitve ne smejo ogroziti javnofinančne konsolidacije oziroma morajo zagotoviti vzdržnost javnih financ. Ustvariti je potrebno podlago za ugodno socialno in poslovno okolje.